

Tolldeklarasjonsdata – hva kan de fortelle oss om kostnader ved internasjonal handel?

Hege Medin

Tolldokumentasjonsdata

- Registerdata: Inneholder eksport- og importtransaksjoner for *alle* bedrifter i Norge (unntak: eksport av råolje/naturgass)
- Meget detaljert eks:
  - en bedrifts eksport av fersk ørretfilet til Tyskland i februar 2014
  - en bedrifts import av bomulls t-skjorter fra Bangladesh i oktober 2009
    - Kjøpte bedriften t-skjorten direkte fra Bangladesh, eller fra en grossist i et tredje-land, f.eks. Sverige?
  - Ble det brukt en ekstern deklarasjonsagent (speditør) for å foreta tolldokumentasjonen?
- Også mye annen informasjon
- Kan studere utvikling over tid (konsistent fra år 2003)

Mange fellestrekk på tvers av land

- Tilsvarende data har blitt tilgjengelig for forskere for en rekke land de siste 20-30 årene
  - Har gitt oss mye kunnskap om hvordan handelen er organisert på mikronivå
  - Gullgruve for forskere
- Bedrifter som deltar i internasjonal handel
  - Er mye større og mer produktive enn de som kun selger/kjøper hjemme
  - Eksportørene selger nesten alltid også i hjemmemarkedet
  - Toveis handel er veldig vanlig
    - Norge: nesten alle eksportørene importerer (men det motsatte gjelder ikke)

Mange fellestrekk på tvers av land

Handelen øker gjerne langs flere akser:

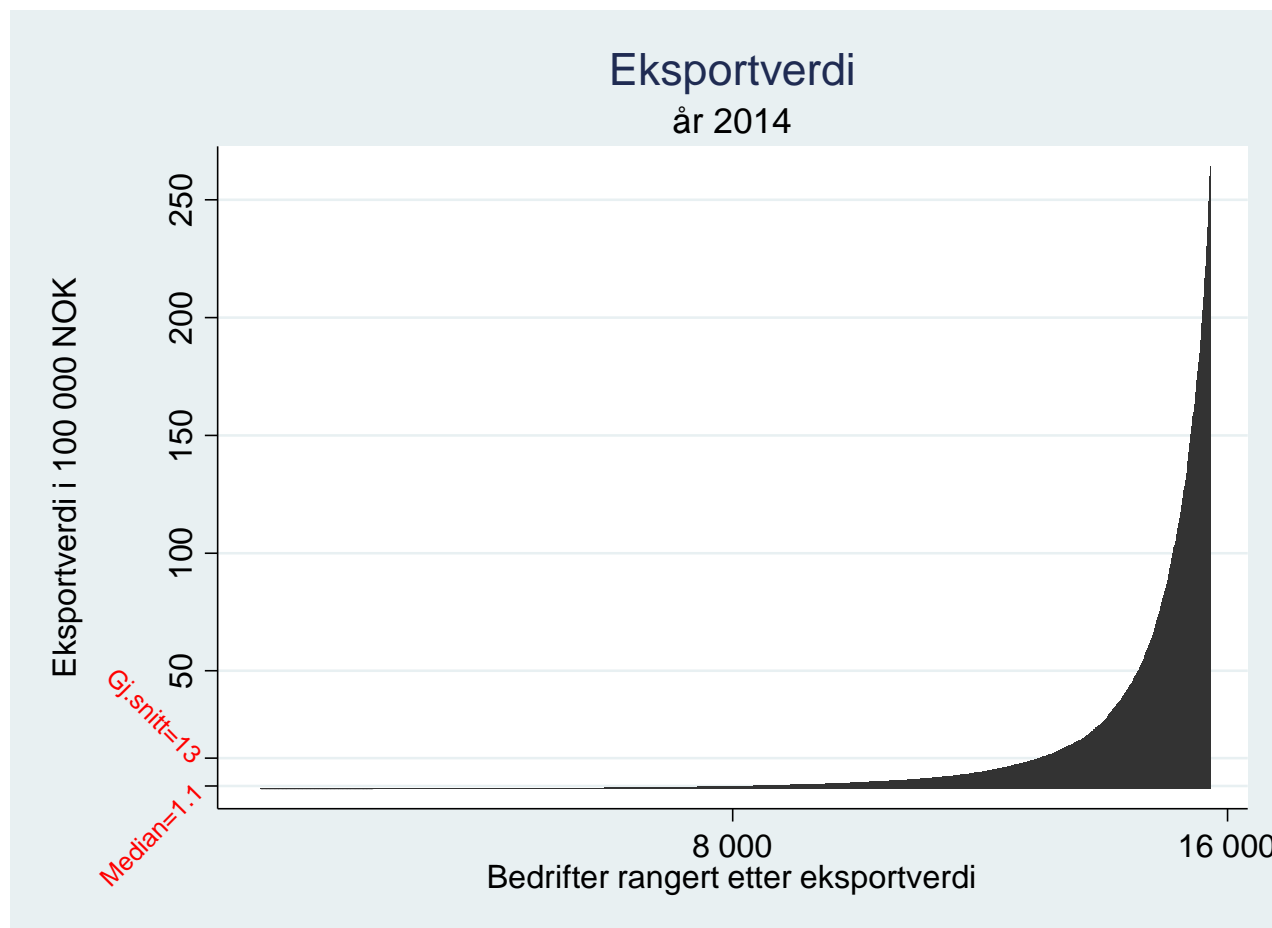
- Flere bedrifter begynner å handle
- De som allerede handler, handler mer
  - Handler i flere markeder
  - Handler flere produkter
  - Foretar flere transaksjoner i samme marked/produkt
  - Foretar større transaksjoner
  - Handler i lengere perioder

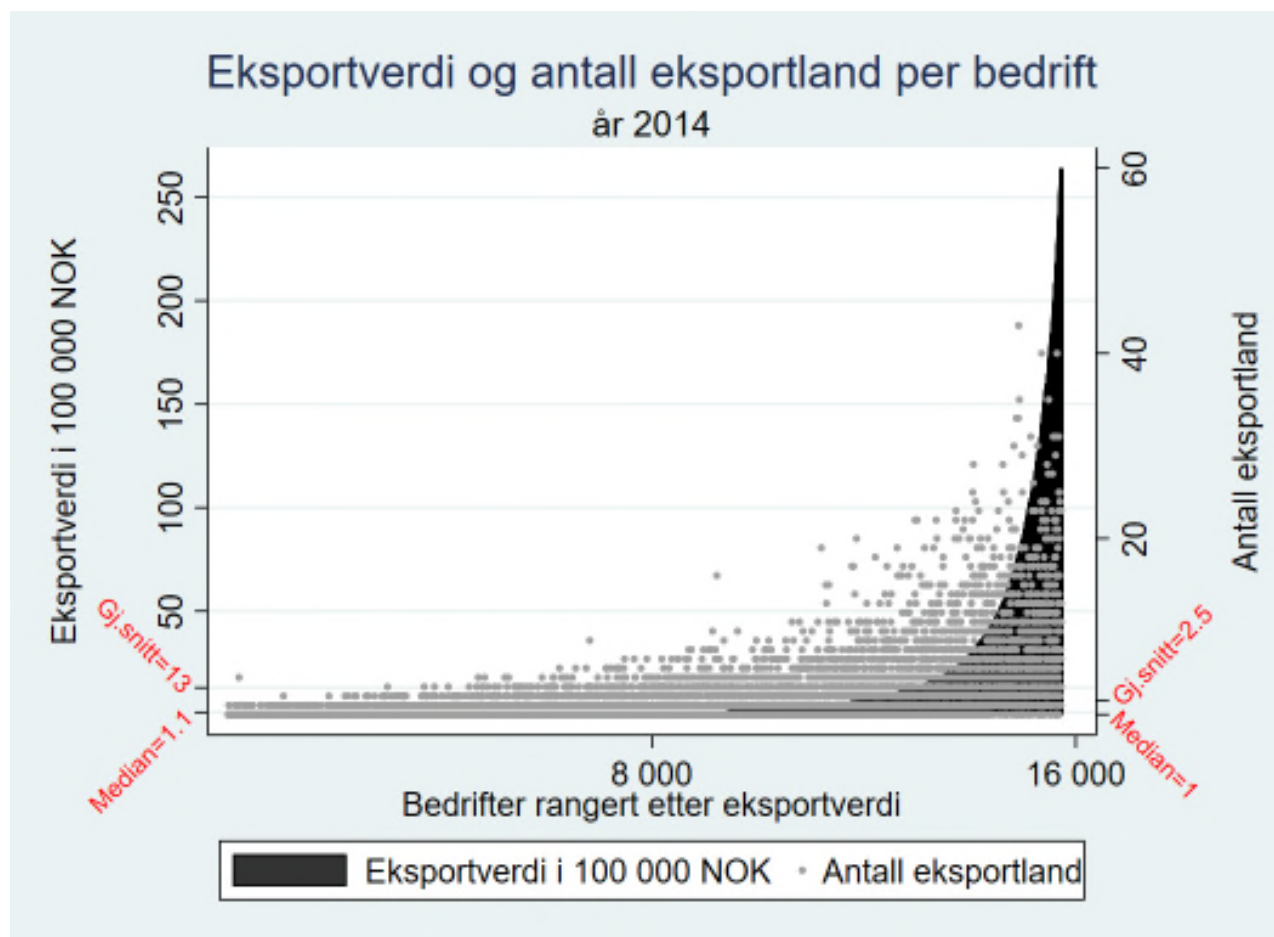
Noen få, store bedrifter står for mesteparten av handelen

De fleste

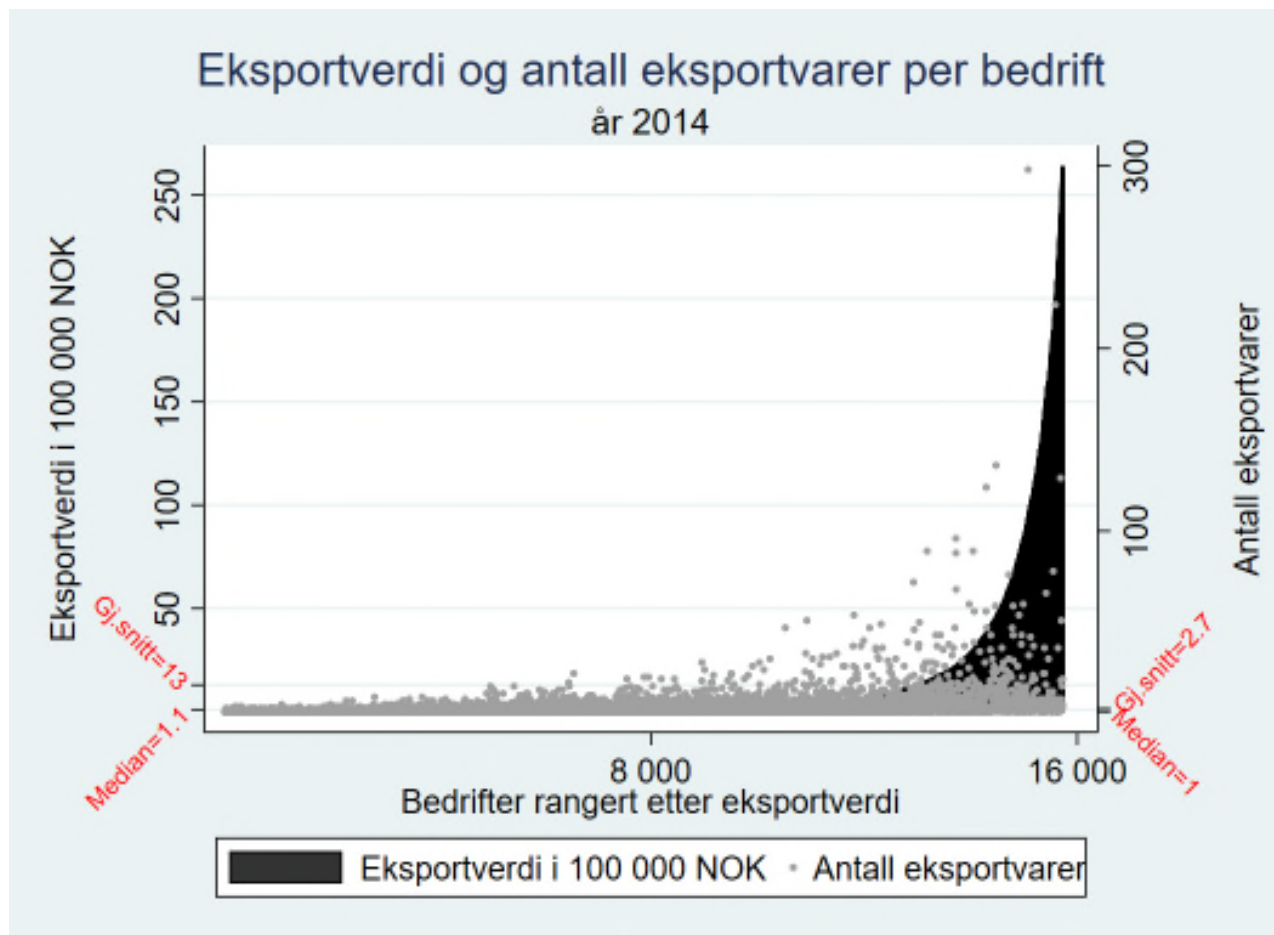
- Handler lite
- Handler kun en kort periode (60 % dropper ut etter ett år)
- De som overlever ekspanderer raskt
- Store forskjeller mellom sektorer
- men også innad i sektorer

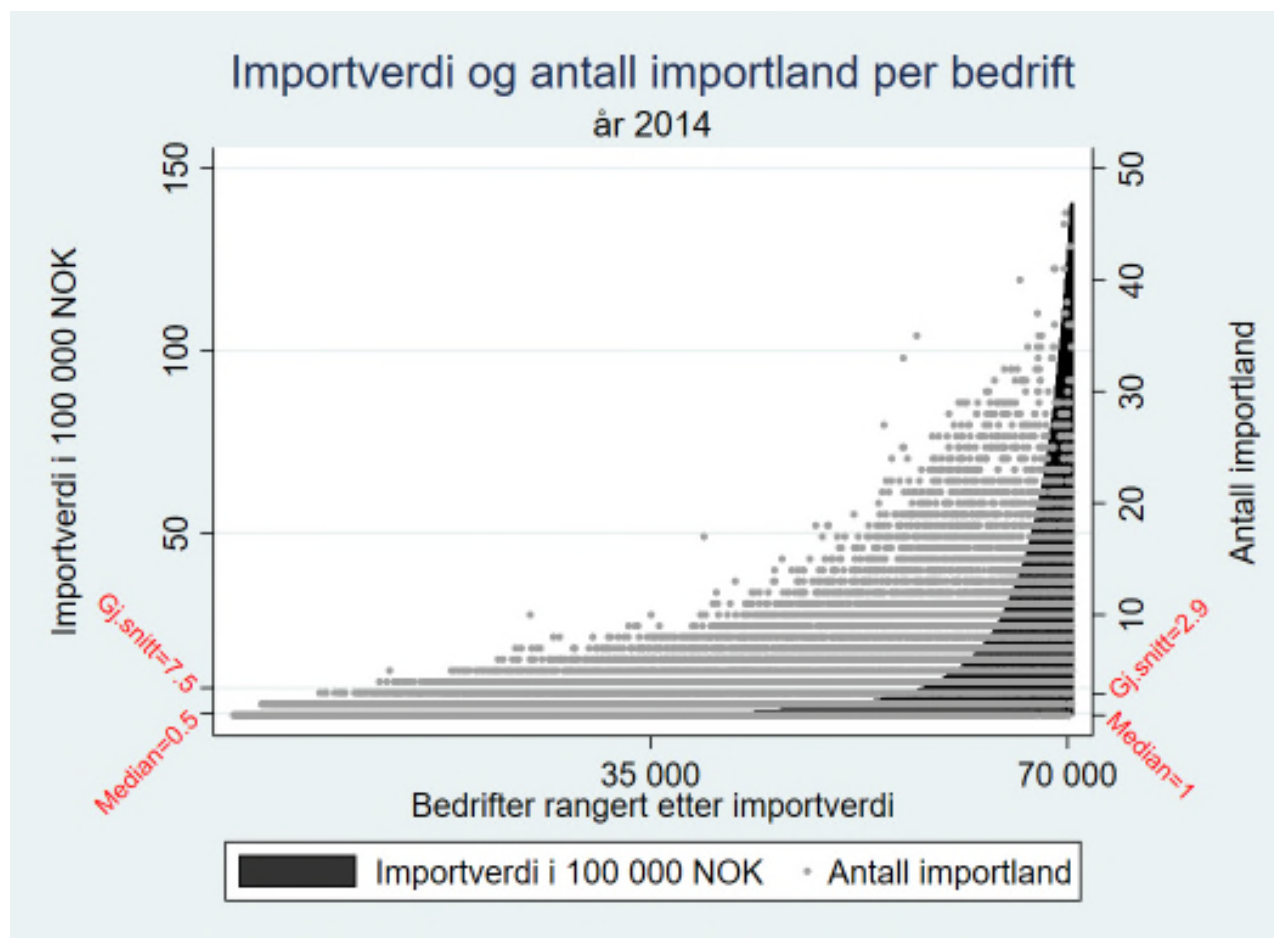
De fleste handler med kun ett land

De fleste handler kun én vare

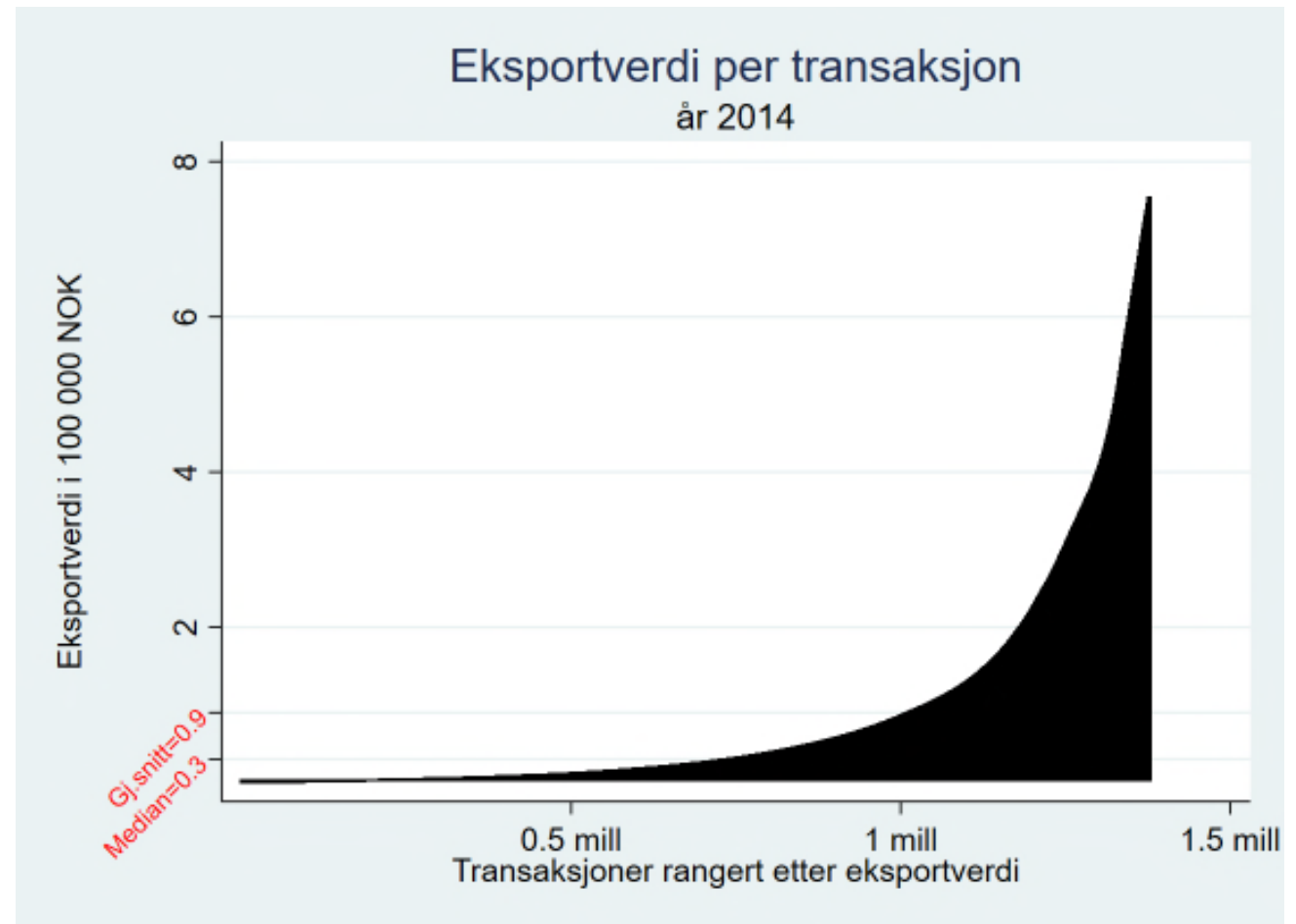
Liknende mønster for import, men handelsverdien er lavere

Liknende mønster for transaksjoner

- Mange er små
- Lignende mønster for import

Mange fellestrekk på tvers av land

- Stor variasjon i handelen mellom bedrifter og transaksjoner (og mellom bransjer og produkter)
→ Ulike typer handelskostnader kan virke ulikt på de forskjellige bedriftene og transaksjonene
  - En del kostander er faste og innebærer barrierer for handelen, særlig for små bedrifter og transaksjoner
    - Opparbeiding av kunnskap (f.eks. om regelverk og tollprosedyrer)
    - Ikke-tollmessige handelsbarrierer (f.eks. produkttilpassing til utenlandske standarder)
-

NUPI-forskning på handelskostnader

To eksempler

1. Hvilke bedrifter bruker speditører til tolldokumentasjon?
2. Hva skjer med eksport av norsk fisk til et marked der nye kvalitetskrav innføres?

Hvilke bedrifter bruker speditører til toll-deklarasjon?

- Å tolldeklarere varer krever oppbygging av kunnskap og investeringer f.eks. i software → faste kostnader
- Kan være komplisert, og feil kan føre til forsinkelser
- Ved deklarerering av varer inn og ut av landet, kan bedriftene
  - Bruke en deklarant (speditør)
    - lavere fast kostnad, men må betale speditør
  - Deklarere selv
    - høyere fast kostnad, men redusert utgift til speditør?
- De aller fleste bedriftene velger å la speditøren håndtere dette

Hvilke bedrifter bruker speditører til toll-deklarasjon?

Industribedrifter som bruker speditører

- Har mindre handelsvolum
  - Har ikke tidligere erfaring med selv-deklarerer
- Kan tyde på at speditørene spiller en rolle i å fasilitere handelen for mindre industribedrifter
- noen av disse ville kanskje ikke vært i stand til å importere og eksportere (til enkelte land) uten speditørene
- Importører og eksportører innen matvareindustrien deklarerer oftere selv
    - Større risiko ved å la en annen håndtere deklarasjonen?
    - Kostnaden ved feil og forsinkelser kan være ekstra stor for mat
-

Hva skjer med eksport av norsk fisk til et marked der nye kvalitetskrav innføres?

To mulige effekter:

1. Eksporten faller: Bedriftenes kostnad ved å oppfylle kravet blir for høye
2. Eksporten øker: Bedriftene som er i stand til å oppfylle kravene opplever økt etterspørsel fordi fisken kan oppfattes som tryggere og av høyere kvalitet

Hva skjer med eksport av norsk fisk til et marked der nye kvalitetskrav innføres?

Vi har brukt

- Tolldeklarasjonsdata: antall eksportører og deres eksportvolum av ulike typer fisk i utenlandske markeder
- Informasjon om veterinære og plantesanitære reguleringer (SPS) i ulike land
  - Må rapporteres til WTO i følge SPS avtalen

Hva skjer med eksport av norsk fisk til et marked der nye kvalitetskrav innføres?

Resultater

- For ikke-fersk fisk faller eksporten
    - Færre eksportører til markedet
    - Mindre eksport per bedrift
    - kan tyde på at kostnadene ved å oppfylle kvalitetskravene er både faste og variable
  - For fersk fisk faller *ikke* eksporten (øker noe)
  - Mulige årsaker
    - Effekt av økt etterspørsel opphever effekten av økte kostnader for fersk fisk
    - Usikkerhet blant forbrukerne om kvalitet er ekstra stor for fersk fisk
    - Etterspørsel vris vekk fra land der bedriftene har lavere evne til å oppfylle kravene
-

Oppsummering

- Tolldokumentasjonsdataene viser at det er stor forskjell mellom bedrifter og transaksjoner
- Vi har sett hvordan dataene kan brukes til å studere hvordan handelskostnader kan virke ulikt på ulike bedrifter og produkter

Tolldeklarasjonsdata brukes til å studere en rekke andre temaer

- Hvordan handel påvirker bedrifters
  - investeringer i kapital, FoU og ny teknologi
  - bruk av ulike typer arbeidskraft og lønnsnivå
- Verdikjeder er i dag i stor grad internasjonale
  - mye handel foregår internt i multinasjonale selskaper
  - hva bestemmer om en bedrift velger å integrere deler av produksjons- eller salgsprosessen?

På NUPI studerer vi også spørsmål som

- Lærer bedriftene mye om utenlandske markeder fra andres og egen erfaring?
    - Hvilke kanaler foregår læringen gjennom (innad eller på tvers av produkter og land)
  - Hvilken rolle spiller ulike typer mellommenn i handelen?
    - Speditører
    - Grossister i tredjeland
  - Hva er viktig for bedrifters overlevelse og vekst i utenlandske markeder?
-